

Täysistunto

Torstai 7.4.2022 klo 16.00—18.11

2.2. Suullinen kysymys energian tuontikiellosta Venäjältä (Heikki Vestman kok)

Suullinen kysymys SKT 64/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Seuraava kysymys, edustaja Vestman.

Keskustelu

16.23 **Heikki Vestman kok:** Arvoisa puhemies! Roistovaltio Venäjän sotarikokset Ukrainassa järkyttävät. Suomen ja Euroopan on viimeistään nyt reagoitava ankarimmilla mahdollisilla pakotteilla. Venäjä rahoittaa brutaalia sotakoneistoaan öljyn ja kaasun myynnillä Eurooppaan. Kokoomus on vaatinut energiantuonnin lopettamista Venäjältä. Vaadimme myös Ukrainalle lisää ja vahvempaa aseistusta sekä rahallista apua. Venäjän diplomaattien karkotus on aloitettava — Venäjä pitää eristää.

EU:n lisäpakotteena venäläisen kivihiilen tuontikielto ei riitä. Sen arvo on murto-osa öljyn ja kaasun tuonnin arvosta. Öljyä ja kaasua on tuotu Eurooppaan Venäjältä jopa miljardilla eurolla päivässä.

Pääministeri, tekeehän Suomi kaikkensa, jotta myös veriöljyn ja -kaasun tuonti Venäjältä kielletään koko EU:ssa? Aikooko Suomi joka tapauksessa ottaa käyttöön öljyn, kaasun ja muun energian tuontikiellon?

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri.

16.24 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä, Suomi toimii EU:ssa sen puolesta, että venäläisestä energiasta, fossiilisesta energiasta, niin kaasusta, öljystä kuin kivihielestä, voidaan irrottautua niin nopeasti kuin mahdollista.

Me myös tiedämme sen, että eri Euroopan maat ovat erilaisessa tilanteessa suhteessa tuontien energiaan. Suomessa tämä irrottautuminen tulee tapahtumaan helpommin, ja hallitus on viimeksi tänään päättänyt varautumisen ministerityöryhmästä, isosta kokonaisuudesta, tähän asiaan liittyen. Suomessa tämä irrottautuminen tulee siis tapahtumaan helpommin kuin monissa muissa maissa, mutta on aivan selvää, että koko Euroopan pitää irrottautua venäläisestä fossiilienergiasta niin pian kuin mahdollista, koska tällä hetkellä me rahoitamme Putinin sotaa ostamalla Venäjältä energiaa. Tämä on kestävätilanne, sen on loputtava.

Puhemies Matti Vanhanen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Lisäkysymys, edustaja Vestman.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 38/2022 vp

16.25 Heikki Vestman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Energian Venäjäriippuvuuden katkaisu maksaa, mutta Putinin sotavoimien rahoittamisen hinta on vielä kovempi myös Suomen turvallisuudelle. Puhtaan energian investointien vauhdittaminen, mitä kokoomus on esittänyt, on nyt välttämätöntä. Kiitos hallitukselle päätöksistä tämän eteen.

Lyhyellä aikajänteellä on turvauduttava kaikkeen siihen, mitä meillä täällä Suomessa on. Poltetaan mieluummin kotimaista turvetta ja haketta kuin venäläistä biomassaa. Tänään kerrotut hallituksen huoltovarmuustoimet ovat oikeita mutta riittämättömiä. Energianturpeesta tekee kannattamatonta päästöoikeuden korkea hinta, jota pitää rajoittaa tai kompensoida. Ministeri Lintilä, miten hallitus takaa sen, että tulevina talvina suomalaiset kodit lämpiävät kotimaisilla polttoaineilla, kohtuulliseen hintaan?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lintilä.

16.26 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aivan kuten kysyjä sanoi, tänä päivänä hallitus on tuonut esityksen energiapaketista, jonka kokoluokka on kaikkiaan noin 850 miljoonaa. Se sisältää lyhyen aikavälin toimia ja pitemmän aikavälin toimia.

Siellä on mukana turve, jossa Huoltovarmuuskeskuksen kanssa on varasto, joka käytännössä takaa, että meillä on olemassa tuleville talville riittävä määrä poltettavaa turvetta, sen mukaan, miten sitä arvioidaan. Meillä on hallituksen puolella erittäinkin lyhyellä aikavälillä valmius tarkastella tilannetta. Ongelmallinen tilanne tässä turpeen suhteen on se, että tällä hetkellä ainespuu on huomattavasti edullisempi polttaa, ja tämä tuo sen haasteen tähän tilanteeseen.

Puhemies Matti Vanhanen: Jatkokysymys, edustaja Mykkänen.

16.27 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on tärkeän kysymyksen äärellä koko Eurooppa, ja on hyvä, että Suomen eduskunnassa on ilmeisesti yksimielisyys siitä, että EU:n tulisi lopettaa venäläisen maakaasun ja fossiiliöljyn tuominen jo tänä keväänä, ja me pystymme siihen, kun se tehdään systemaattisesti.

Nyt kysyisin vielä pääministeriltä, mitä tässä oikeasti tehdään. Ollaanko keräämässä koalitiota, jolla vaikutetaan asiassa, löydetään ratkaisut, joilla yhdessä varmistetaan sähkön saatavuus myös Saksassa, jos siellä ei maakaasua ole? Ja onko huomattu, että tällä hetkellä esimerkiksi suomalainen Porvoon Nesteen jalostamo toimii ikään kuin hyviksenä, joka maksaa siitä, että he ovat vaihtaneet jo 85 prosenttia raakaöljystä muualle kuin venäläiseen, kun taas pahisjalostamot käyttävät alennusmyynnissä olevaa Uralsia? Ja oletteko tekemässä töitä, että saadaan esimerkiksi Nesteen jalostamon maakaasunkäyttö siirrettyä vetyprosessiin EU:n tukipaketin sisällä olevilla innovaatorahoilla? Tässä pitää nyt tehdä konkreettisia ehdotuksia. Mikä on Suomen hallituksen linja?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Marin.

16.28 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa aikaisemmassa vastauksessani kuvasin Suomen hallituksen linjan tähän kysymykseen. Me tuemme vahvasti sitä, että venäläisestä fossiilienergiasta irrottaudutaan mahdollisimman

Pöytäkirjan asiakohta PTK 38/2022 vp

nopeasti. Tämä tulee tarkoittamaan eurooppalaisella tasolla investointeja tuotantoon mutta myös siirtoverkkoihin ja varastointiin. Kaikkea tätä me joudumme niin kansakuntina kuin yhdessä tekemään. Esimerkiksi Suomessa on tänään hallitus käsitellyt tärkeää hanketta, joka toteutetaan yhteistyössä Viron kanssa. Yhteistyö LNG:n osalta on nyt käynnistetty, ja juuri tämänkaltaisia hankkeita me tulemme tarvitsemaan kaikkialla Euroopassa, niin että yhdessä voimme varmistaa energian saatavuuden, kun venäläisestä fossiilienergiasta yhdessä myös irrottaudumme.

Mutta hankkeita on eri puolilla Eurooppaa, ja tämä investointialto, jonka me tulemme näkemään, tulee olemaan ennätyksellisen nopea. Ja tältä osin on myös varauduttava siihen, että kun investoinnit tehdään kerralla, niin meillä voi olla jonkun verran myös saata-
vuusongelmia esimerkiksi näihin investointeihin liittyvien materiaalien osalta.

Puhemies Matti Vanhanen: Lisäkysymys, edustaja Heikkinen Janne.

16.29 Janne Heikkinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venäjän raakalaismainen hyökkäyssota Ukrainassa on saavuttanut pisteen, jossa länsimaiden on välttämätöntä ryhtyä eristämään Venäjä kaikin mahdollisin keinoin. Baltian maissa tämä näkyy siten, että taksisyhtiö Yango on haluttu kieltää, koska sillä on suora yhteys Venäjän tiedustelupalvelu FSB:hen. Kysyn teiltä, arvoisa ministeri Harakka: miksi Suomi ei ole reagoinut asiaan ja liittynyt Baltian maiden kanssa samaan rintamaan?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Harakka.

16.30 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos tästä tärkeästä kysymyksestä. Yleisellä tasollahan on niin, että me Suomessa ehdottoman tiukasti ja ehdottomasti sovellamme EU:ssa yhdessä sovittuja pakotteita. Kaikessa tietojenkäsittelyssä ja tietoturvan osalta suhteessa kolmansiin maihin pitää varmistaa tietenkin tietosuojan ja tietoturvan toteutuminen, ja tältä osin henkilö- ja asiakastietojen osalta varmistetaan, että niiden käsittelyssä noudatetaan EU:n tietosuojasääntelyä.

Kyberturvallisuuskeskuksen arvion mukaan taikka taksisääntelyn nojalla ei tällä hetkellä ja nykyisillä tiedoilla ole sääntelyyn pohjautuvaa perustetta Yango-taksisovelluksen kieltämiseen Suomessa. Eurooppalainen sääntely ei tätä edellytä eikä rajoita, joten tällä hetkellä seuraamme tiukasti sitä, mitä EU-sääntelyssä edellytetään, ja asia varmastikin tulee uuteen keskusteluun lähitulevaisuudessa myös EU:n tasolla. [Ben Zyskowitz: Väärä vastaus!]

Puhemies Matti Vanhanen: Lisäkysymys, edustaja Tynkkynen.

16.31 Sebastian Tynkkynen ps (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, kunnioitettu puhemies! Moni maanpuolustustahtoinen suomalainen on lähtenyt puolustamaan Ukrainaa. Ukrainan asia on meidän. Yksikään venäläinen tankki, joka siellä tuhotaan, ei tule olemaan meitä vastassa. Valitettavasti löytyy myöskin niitä epäisänmaallisia ihmisiä, jotka ovat lähteneet Venäjän riveihin. Eduskunta kriminalisoi vierastaistelijuuden terroristisessa toiminnassa, mutta tällä hetkellä on mahdollista, että voi osallistua Venäjän hyökkäykseen Ukrainaa vastaan saamatta rangaistusta. Tämän asian nosti jo viime vuonna esille Helsingin yliopiston rikosoikeuden professori Kimmo Nuotio.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 38/2022 vp

Jätin tänään lakialoitteen tähän liittyen, että kriminalisoitaisiin tällaiseen hyökkäykseen osallistuminen, ja kysyisin teiltä, arvoisa oikeusministeri Henriksson: olisiko hallituksen mahdollista lähteä kriminalisoimaan tätä suomalaisten osallistumista näihin tappotalkoisiin? — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Kysymys menee sivuun alkuperäisestä sanktioita koskevasta kysymyksestä, mutta oikeusministeri, vastaus on teidän.

16.32 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tulen tutustumaan tähän teidän lakialoitteeseen. Tämä on kysymys, joka on varmasti sen kaltainen, että siihen kannattaa paneutua ja katsoa, onko meillä nyt tällainen aukko meidän lainsäädännössä.

Se on aivan selvää, että me emme ihmisinä hyväksy sitä, että joku lähtee taistelemaan nyt tällä hetkellä Venäjän joukoissa tässä aivan kauheassa sodassa, missä on myös ilmeistä, että on tapahtunut sotarikoksia. Siinä mielessä on hyvä, että EU yhdessä Yhdysvaltojen ja muitten länsimaitten kanssa on myös ollut hyvin aktiivinen siinä, että kansainvälinen rikostuomioistuin saa tarvittavat määrärahat, jotta se pystyy tekemään siellä paikan päällä niitä tutkimuksia, jotka tarvitaan, jotta nämä sotarikolliset saadaan syytteeseen.

Mutta palataan tähän teidän lakialoitteeseen. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Lisäkysymys, edustaja Eestilä.

16.33 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos ja kun öljyn ja maakaasun tuonti Venäjältä loppuu, niin käsitykseni mukaan öljy voidaan kohtalaisen kivuttomasti korvata muualta ostettavalla öljyllä, mutta käsitykseni on se, että maakaasun suhteen tilanne on huomattavasti ongelmallisempi, koska monet elintarviketeollisuusyritykset ovat hyvin riippuvaisia kaasusta ja he joutuvat akuutteihin ongelmiin, jos kaasuntuonti Venäjältä lakkaa. Siihen ei auta tämä LNG-laiva sitten aikanaan ensi talvena. Oletteko te valmiit ottamaan nopeasti käyttöön yritystuet, koska nämä elintarvikeyritykset, isotkin yritykset, joutuvat investoimaan joko kevyeen polttoöljyyn tai maakaasuun? Ja oletteko te valmiit edistämään kaikin keinoin mahdollisia rakennuslupia ja ympäristölupia?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lintilä.

16.34 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aivan kuten kysyjä sanoi, niin tänään julkistettiin, että me hankitaan Viron kanssa yhteinen LNG-terminaalilaiva, jolla tullaan kompensoimaan sitten Venäjältä tulevan maakaasun loppuminen. Laiva tulee olemaan näillä suunnitelmilla, joita tällä hetkellä on, ensi talven Paldiskissa ja siirtyä sitten sen jälkeen Suomen puolelle. Me pystymme kompensoimaan täysin Venäjältä tulevan maakaasun tämän laivan kautta, mutta tällä hetkellä vielä neuvottelut tästä tämän vuokraajaosapuolen kanssa ovat menossa.

Mitään yksittäisiä tiettyihin yrityksiin kohdistuvia kompensatioita meillä ei ole tällä hetkellä, koska kyllä valitettavasti tämä hintatasojen nousu tulee koskemaan kaikkia yrityksiä. Täytyy sanoa, että kyllä tuon maakaasun osalta on kaikkein kovimmat korotukset:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 38/2022 vp

maakaasun hinta on kai noussut tuollaiset 730 prosenttia, eli puhumme todella kovista luvuista.

Puhemies Matti Vanhanen: Lisäkysymys, edustaja Häkkänen.

16.35 Antti Häkkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venäjä käyttää energiaa pitääkseen pystyssä autoritääristä hallintoaan ja käymällä sotaa Ukrainassa, ja energian keskeinen rooli Venäjälle ei voi tulla kenellekään yllätyksenä Euroopassa. Tästä jää aika synkkä kädenjälki historiaan eurooppalaisten valtioiden ymmärryksestä Venäjään, siis siihen, kuinka energiaa käytetään turvallisuuspolitiikassa. Tämänkin takia Suomen tulee olla nyt aika tiukka näissä neuvotteluissa. Saksan päätös ydinvoimasta luopumiseen, epäonnistunut energiewende ja Venäjän vuosikausia jatkunut energiapoliittinen rahoittaminen on nyt osoittautunut virheeksi, josta täytyy päästä nopeasti eroon.

Mutta kysymys kuuluu: Kun pohditaan näitä riippuvuuksia maakaupoista tietoverkkoihin ja muihin, niin Suomen oikeusjärjestelmäkin on rakennettu aika lailla sinisilmäisesti tietyin osin. Miten varmistamme, että kansallinen turvallisuus jatkossa huomioidaan kaikessa meidän lainsäädännössä, maakaupat, energiat, ydinvoimalat, kaikki muut, Helsingin telakat ja muut mukaan lukien?

Puhemies Matti Vanhanen: Kysymykset minuutissa, kiitos. — Pääministeri.

16.37 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri kaikkea tätä me tällä hetkellä perkaamme erittäin tiheällä kammalla. Eli me tulemme tarkastelemaan paitsi ulko- ja turvallisuuspoliittisia näkökohtia niin myös taloudellisia kysymyksiä, laajasti yhteiskunnan kriittiseen infrastruktuuriin liittyviä kysymyksiä, lainsäädäntökysymyksiä kaikessa siinä, miten me tällä hetkellä arviomme esimerkiksi Suomen riippuvaisuuksista tai mahdollisista kansallisista aukoista, joita meidän pitää yhdessä pystyä tukemaan. Eli kaikkea tätä me teemme tällä hetkellä selontekotyössä, ja selonteko tullaan ensi viikolla toimittamaan eduskunnalle, mutta myös sen jälkeen ja tälläkin hetkellä eri ministeriöissä katsotaan hyvin huolellisesti kaikkea tätä kokonaisuutta niin, että Suomi olisi mahdollisimman hyvin varautunut kaikenlaisiin riskeihin, kaikenlaisiin uhkiin.

Yksi sellainen iso uhka tulevaisuuteen, minkä itse hahmotan ja näen, on teknologiariippuvuus. Me emme voi Eurooppana olla riippuvaisia Euroopan ulkopuolisista teknologioista. Meillä pitää olla omaa kyvykkyyttä, omaa tuotantoa, omaa osaamista, koska tämä on myös mahdollinen turvallisuuspoliittinen riski, jos me emme ole Euroopassa omavaraisia uusien teknologioiden osalta.

Puhemies Matti Vanhanen: Lisäkysymys, edustaja Vikman.

16.38 Sofia Vikman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Energiantarpeemme on suuri jatkossakin, ja samalla meidän on irrottauduttava venäläisestä energiasta. Roistovaltio Venäjä on eristettävä kaikin mahdollisin keinoin. Selvää on myös se, että Fennovoiman ydinvoimahanke venäläisten kanssa ei voi edetä. Miten hallitus toimii, ja toimitteko, sen puolesta, että vastaava kapasiteetti ydinvoimaa saadaan kuitenkin Suomessa käyttöön ja venäläinen Rosatom saadaan korvattua? Koska kuitenkin vähäpäästöistä ilmastoystävällistä ydinvoimaa tarvitsemme lisää jatkossa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 38/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lintilä.

16.39 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Meillä on tällä hetkellä tuulivoimainvestointeja, joko rakenteilla tai suunnitteilla, reilusti-kin sen verran mitä Fennovoiman tuotanto olisi.

Sen suhteen, mikä rooli Fennovoiman hankkeella ja Rosatomilla omistajana sitten olisi, toimitaan edelleen lain mukaan ja eduskunnan periaatepäätöksen mukaisesti. STUK antaa sen ensimmäisen arvioinnin, ja sen pohjalta tullaan tekemään ratkaisut. Mutta kuten olen sanonut aiemminkin, tällä hetkellä ei ole mitään edellytyksiä sen luvan myöntämiseen.

Puhemies Matti Vanhanen: Ja kysymys, edustaja Sankelo.

16.40 **Janne Sankelo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan varautumisen ministerityöryhmä on linjannut näistä akuuteista toimista, joilla varmistetaan nopeasti muuttuneessa turvallisuusympäristössä kansallinen huoltovarmuus, ja tässä näitä esityksiä on turvetuotannon varmistamiseksi huoltovarmuuden osalta. Täällä todetaan esimerkiksi, että hallitus vetoaa kaukolämpöyhtiöihin, jotta varmistetaan seuraavan ja mahdollisesti sitä seuraavien talvikausien polttoaineen saanti.

Olen ollut turvealalla itse töissä, ja perhe on saanut siitä elannon, ja tätä kyllä pitää hie-
man selventää. Nimittäin 13 energiayhtiötä teki vetoomuksen hallitukselle vähän aikaa sit-
ten energiaturpeen saatavuuden turvaamisesta — siellä puhuttiin turveveron määräaikai-
sesta poistosta — ja nyt ei niin kuin riitä, että hallitus vetoaa sitten toiseen suuntaan. Aika-
han menee näitä vetoomuksia tehdessä, kun turvetuotantokauden pitäisi alkaa puolentoista
kuukauden kuluttua. Kysyisinkin: mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä, niin että
tuottajien sopimuskaudet ovat vähintään viiden vuoden mittaisia ja tuotanto kannattavaa?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lintilä.

16.41 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tunnustan syyllisyyteni tähän kohtaan. Tämä oikeastaan lähtee siitä, että olen käynyt ener-
giayhtiöitten kanssa keskustelua heidän toimitusvarmuudestaan ensi talvelle. Valitettavan
paljon keskustelu kuitenkin on hinnassa. Ymmärrän heidän puoleltaan tämän, ymmärrän
totta kai, mutta sanon myös sen, että tänä päivänä ei kukaan voi taata viidelle vuodelle
energialle hintaa. Energiasektori on erittäin voimakkaassa murroksessa, eikä ole realistista
hallituksen puolelta luvata jotain tiettyä lattiahintaa. Toivon hyvin vahvasti, että se, mitä
nyt on käyty Huoltovarmuuskeskuksen kautta, laittaa markkinan liikkeelle. Se määrä, jota
tullaan pitämään, me tarvitaan ihan yksittäisillä sopimuksilla lämpölaitosten osalta ja ener-
giayhtiöitten osalta, tämän kokonaisuuden kannalta. Muuten me ollaan tilanteessa, että en-
tistä enemmän me tullaan ensi talvena polttamaan ainespuuta. Valitettavasti se on tällä het-
kellä huomattavasti edullisempaa, eikä se turpeen hinta, vaikka poistettaisiin koko vero,
menisi siihen, mitä ainespuu on. [Leena Meri: Voisi sitä silti yrittää!]

Puhemies Matti Vanhanen: Vastauksetkin kestävät yhden minuutin.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 38/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Arvoiset edustajat! Ilmoitan, että Sveitsin parlamentin puhemies Irène Kälin seurueineen on saapunut seuraamaan täysistuntoa. Eduskunnan puolesta lausun arvoiset vieraat tervetulleiksi eduskuntaan. [Suosionosoituksia]